

— Kdo postane nemogoč kot član JUU. Nemogoče je, da bo član JUU oni učitelj, ali učiteljica, ki se ne ravna po pravilih JUU in predpisih, ki jih enodušno sklene kot obvezne glavna skupščina JUU. Tak član mora ali sam izstopiti, če se ne strinja s pravili ali sklepi, ali pa morajo odbori društev in zavednejši člani proti njim nastopiti pred stanovskimi razsodišči. Nemogoče je, da bi se člani organizacije okoriščali na strankarski način, na škodo svojih sotovarišev in načel, ki jih organizacija zastopa in brani. Nemogoče je, da bi organizacija mogla dopuščati svojim članom, da podirajo stvari, proti katerim se organizacija bori, da molče ob njih in jih direktno ali indirektno omogočajo. Nemogoče je pa tudi, da bi ostali člani organizacije oni strankarji, ki pri vladajočih strankah ob vsakokratnih režimih mimo vplivov in teženj stanovske organizacije pomagajo pri škodi, ki se povzroča stanu in šoli. Take primere morajo društva razčistiti pred razsodišči!

— Štiri lepe, zanimive knjige za 20 Din. Odpovej se skromnemu izletu, izdatku za bežno zabavo, pa boš imel že čez en mesec obilo veselja in zadovoljstva s knjigami Vodnikove družbe. Ne odlašaj, da ne zamudiš roka za včlanjenje!

— Društvo upok. učiteljstva ima v oktobru svoj mesečni sestanek pri Novem svetu šole v četrtku, 15. okt. ob 3. uri popoldne. Na tem sestanku proslavimo 80 letnico društvenega predsednika, viš. šol. nadzornika v p. g. Fr. Gabrška. Vabljeni vsi njegovi častilci(ke).

— Tovarišice! Pri pouku iz gospodinjstva vam delo olajšata priročni knjižici: Prašnikar-Pleško: Prehrana, teorija kuhe in dom. — Mešiček-Grum: Obleka in perilo, izdal odbor učiteljske gospodinjstvo nadaljevalnih šol. — Snov je prilagojena kmetškemu gospodinjstvu in zbrana tako, da odlično služi pri pouku in ustrezno učnemu načrtu. — Naročata se pri tajnici odbora učiteljske gospodinjstvo nadaljevalnih šol Andreji Grum-Skuljevi, učiteljici, Brezovica pri Ljubljani.

— Omahljivci in neodločneži nikjer in nikdar niso deležni veselja in zabave! Ko je pa že prepoznano, tožijo in tarnajo, češ: »Zakaj nisem pravočasno postal član Vodnikove družbe? Za skromnih 20 Din bi bil dobil pri svojem poverjeniku 4 lepe, zanimive knjige!« Pazi, da se letos tudi tebi ne bo tako zgodilo!

HIGIENSKI TEČAJ ZA UČITELJE V KRALJEVICI

Oblastni odbor »Protituberkulozne lige« v Osijeku je priredil v dnevi od 7. julija do 4. avgusta t. l. higienski tečaj za učitelje v Kraljevicu, katerega je vodil učitelj Dragotin Rašković, poslovodja P. t. l.

V tečaj so bili sprejeti prvenstveno učitelji iz teritorija imenovane lige, potem učitelji iz savske banovine, naposled pa iz drugih banovin.

Tečajniki so stanovali skupno v šoli; imeli so brezplačno kopanje, bili so oproščeni vseh taks in imeli brezplačen pregled in zdravljenje v sanatoriju za tuberkulozo kosti v Kraljevicu. Dnevni red na tečaju je bil sledeči: dopoldne in popoldne zračne in sončne kopeli, kopanje in plavanje, praktične vaje v reševanem plavanju, igre z žogo i. dr., zvečer pa predavanja v šoli. Predavalo je 5 zdravnikov, in sicer sledeče predmete: Otroške kužne bolezni; kužne bolezni vobče, način infekcije, ohromela telesa; spolne bolezni, gonoreja, sifilis; fiziologija ploda; patologija poroda, abortus in tumori; telesna in duševna higiena pouka; vplivi okolice na razvoj značaja, organske pomanjkljivosti in njihov vpliv na psiho otroka, socialni in ekonomski vplivi na razvoj značaja, alkoholizem, kriminal, prostitucija; seksualno obvestilo in seksualna vzgoja; vzroki slabega učenja; mašarja; fiziologija prehrane; prva pomoč (praktične vaje), odstranjevanje tujih teles iz očesa, uče-

sa in kože, umetno dihanje, zaustavljanje krvi; reševanje utopljenca (praktično), reševanje od udarca električne struje; zastrupljenje; psihologija samomorilcev; opekline in zmrljenje; masturbacija, seksualne motnje (dr. Milan Bedenić, šef šolske poliklinike v Osijeku). — Psiha šolske dece, ki boluje na tbc. (dr. Miroslav Delić, primarij sanatorija v Kraljevicu). — Pljučna tuberkuloza (dr. Juraj Deverić, zdravnik v sanatoriju v Kraljevicu). — O boleznih oči in nosa, pota infekcije (dr. Josip Rasuhin, zdravnik - higieničar iz Higienskega zavoda v Zagrebu). — Aeroke-mijska vojna, obramba (praktično z maskami); praktične pripombe k nauku o zdravju na osnovnih šolah; značaj o povzdigi higiene vasi v cilju pobijanja tbc.; zdravstvena zaščita učencev v zvezi z zakonskimi predpisi (dr. Prokopij Uzelac, sreski sanitetski referent in tajnik Oblastne Protituberkulozne lige v Osijeku.) Zadnja lekcija je bila posvečena čitanju nagrajenih tem »O tuberkulozi«, izdelanih po dijakih IV. razreda učiteljske šole v Osijeku, in sicer: Gjura Petnjarića, Ivanke Vučić in Zorke Nikolić. Vsega skupaj je bilo predavanj 42 in pol ure.

Pod vodstvom upravitelja tečaja tov. Raškovića so napravili tečajniki več izletov, in sicer na: Bakarac, Bakar, Crikvenico, Omišalj, Rab ter na Obrovac (arheološki muzej), katerega je uredil učitelj Kolago; fjord, edea izmed najlepših predelov našega Jadrana.)

Vseh tečajnikov je bilo 50 po številu, in sicer iz raznih banovin; tudi iz dravske banovine je bil 1 učitelj.

Zeleti bi bilo, da se priredi tudi prihodnje leto enak tečaj; na ta način bi ti tečajni postali nekeka visoko šola zdravja, veselja in lepote, ki bo dala našim učiteljem — »borcem zdravja«, prave smernice v poučevanju moderne higijene. — Fr. Eržen.

— Državni upokojenci se opozarjajo, da po določilih čl. 30. Uredbe o osebnih in rodinskih dokladi iz leta 1935. ni treba s »Prijava« za prejemanje te doklade, ki jo morajo vsi državni upokojenci predložiti finančni direkciji v Ljubljani v prvi polovici meseca oktobra, prilagati dokazov olastev glede dejstev, navedenih v prijavi. Vsak je sam odgovoren za podatke v prijavi s posledicami, navedenimi v členu 31. te uredbe. — Odpadejo torej potrdila davčnih olastev kakor tudi dveh državnih uradnikov, ki jamčita za pravilnost nekaterih navedb, kar vse je bilo prej predpisano. — Finančna direkcija je že v časopisih uradno razglasila, da lahko vsak poda prijavo v obliki navadne vloge, ker oblika prijave po čl. 29. ni predpisana, mora pa ustrezati predpisom členov 29, do 31. te uredbe. — V svrhu olajšanja je Društvo drž. upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani založilo obrazec take prijave, ki ustreza vsem omenjenim predpisom s potrebnimi navodili vred.

UPRAVITELSTVA OZIROMA KRAJEVNE SOLSKE ODBORE prosimo, da poravnajo zaostalo naročnino »Popotnika« v zmislu opominov, ki so bili razposiljeni vsem dolžnikom. V nasprotnem primeru bo uprava sicer primorana s oktobrom ustavitv dostavitve lista vsem onim naročnikom, ki niso krili naročnine do 1. 1936.

VSA SRESKA UČITELJSKA DRUŠTVA se opozarjajo in obenem naprošajo, da poravnajo zaostalo članarino v zmislu sklepa letošnje skupščine najkasneje do 10. decembra 1936.

Dalje je letošnja skupščina ponovno sprejela sklep, da se članarina plačuje mesečno naprej, ki jo poverjeniki na šolah nakazujejo društvenemu blagajniku, ta pa čimprej sekciji. Vsak zaostanec plačil napram sekciji bo moralo društvo v zmislu sklepa banovinske skupščine utemeljiti, ako se hoče izogniti posledicam, sprejetih na letošnji skupščini.

Društva, ki še niso poslala prijav za september, naj to takoj store.

UPRAVA JUU.

Š. Jože s Krasa in Srečko so si kratkoma nadeli rdeče kravate in hajd med demonstrante. Prav lahko bi jih bilo opazilo oko g. razrednika. Do skrajnosti pravičnega in socialno čutečega gospoda pa je čisto prevzel dogodek blizu njegovga stanovanja, ko so demonstranti mesarju Debelihu razbili okna in so letela stegna in krače kar po zraku, ker ni hotel na zahtevo množice zapreti lokala. Pač si je pa policija dobro ogledala demonstrante in izsledila vse tri naše fante, saj nas je poznal vsak stražnik po obrazu. Sledile so seveda preiskave pred ravnateljem, ki je imel zelo hude besede, obtoženci pa prav nič ske-sanih src. Kazen je bila še kar uvidevna: le nekaj redov se je poslabšalo za eno stopnjo, pa pri maturi se je izpraševalo strožje, čeravno so imeli takrat zopet vsi spokorne črne kravate.

Takoj po maturi je umrl tovariš iz hrvatskega letnika Mezgec Josip, ki je bil nedosegljiv humorist in je vedno skrbel za dobro razpoloženje pri nas in pri resnih profesorjih. Bil je izredno nadarjen slikar in je nameraval takoj po maturi na slikarsko akademijo v Prago, kamor ga je vabil hrvatski slikar Bukovac. Sam naš profesor risanja — političančeni Nemec — mu je obljubil mesečno podporo in tudi sošolci smo se domenili, da ga bomo skupno podpirali. Bil je namreč brez staršev in se je preživljal največ sam s slikanjem portretov, ki mu jih je preskrboval celo profesor risanja. Mezgečeve posrečene karikature so krožile iz roke v roko in vzbujale povsod veselost. Ta dobri in izredno nadarjeni tovariš je ostal v Kopru — za večno. O njegovem bednem življenju priča tudi to, da so mnogo let po njegovi smrti zasledili njegovi tovariši daleč v Istri Mezgečeve slike. Oddajal jih je za majhen denar in za živila. Podobno bedno življenje je živel še več drugih dijakov. Nekateri so si pomagali z in-

strukcijami, drugi z muziciranjem in podobnimi posli. Hrano so dobivali nekateri v samostanu pri kapucinih, drugi spet pri dobrih ljudeh. Saj so bili to največ sinovi revnega Krasa in bedne Istre.

V svetovni vojni je bilo iz našega letnika mobiliziranih 24 tovarišev, tedaj samo štirje ne, ki so se pa na svoj način odtegnili. Pet jih je zadelo usoda, da so ostali v vojni, vsi drugi smo se zdravi ali vsaj malenkostno ranjeni vrnili, znak, da smo razumeli položaj. Razumljivo je, da smo se vsi odtegovali »junaskim dejanjem«, pač na mačehi Avstriji namenoma več škodovali kot koristili.

Dobro pa se je izkazal takoj ob prevratu tov. Znidarskih, ki je kot poročnik izstopil v Celju, dobil za prvo silo 18 slovenskih fantov in razobesil na magistratu v Celju slovensko zastavo ter s to predznostjo povzročil odstop nemškega občinskega sveta. Oddelki Brudermannove armade so že hoteli zasesti mesto, na jih je tovariš z vojno zvijačo preplašil. Oblastno nastopajočemu stotniku je zagrozil, češ da ima že on na gradu poljsko topništvo, po drugih postojankah pa polno strojnico in da naj se kar hitro odstrani s svojim oddelkom. Imel ni v resnici ničesar, a »tunaški« stotnik jo je le odkuril naprej proti Mariboru. Tako je prešlo mesto v naše roke brez nepotrebnega prelivanja krvi in po pravočasni odločnosti in duhovni prisotnosti našega tovariša.

Kar razumljivo je za naš čas, da so tega tovariša pred nedolгим časom »pravi nacionalni ljudje« sumničili in denuncirali, da ni »dovolje državotvoren. In to taki elementi, ki so prav do prevrata kričali: »Heil!«

Ob takih spominih smo praznovali svojo 30 letnico z željo, da bi nas našla prihodnja obletnica vse zdrave in pri vedno boljšem razpoloženju. — 4.

Naša gospodarska organizacija

—g Zadržnikom Učiteljske samopomoči. V zadnjih dneh meseca septembra t. l. ste prejeli položnice za 387. do 390. smrtni slučaj (Konjar Ulrik — Motnik, Šabec Avgust — Senj, Kratnar Marija — Kamnik, Likozar Marija — Ljubljana). Samski člani plačajo po 21 Din, zakonski pari pa po 41 Din. Zamudniki naj nakažejo tudi vse zaostanke!

Seznam v III. četrtletju umrlih članov bo priložen prihodnji pošiljki položnic.

Vračila v podporni sklad zelo zaostajajo. Prošnje za podpore iz res nujnih socialnih razlogov kar dežujejo na upravo, denarja pa zaradi nerednega vračanja ni na razpolago. Prizadeti naj store svojo dolžnost in nemudoma nakažejo zaostale obroke, da s tem omogočijo podporo tudi drugim potrebnim tovarišem!

Najugodnejša posojila dobite v učiteljski hranilnici in posojilnici.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Obeta se nam povišanje plač. Predsednik vlade je na zborovanju J. R. Z. v Beogradu 27. IX. izjavil med drugim: S splošnim izboljšanjem gospodarskih razmer v naši državi upamo, da bo napočil čas, ko bomo lahko ustregli tudi upravičenim željam našega državnega uradništva. (»Slov. dom« 28. IX.).

— I Zaradi besede »nastavnik« je nastala polemika tudi med »Pohodom« in »Slovenijo« od 25. IX.

— I Šola na Kočevskem. »Deutsche Zeitung« od 27. IX. toži: Od 71 nemških razredov, jih je danes še 20. Na mnogih šolah ni nobenega nemškega učitelja več, čeprav bi jih lahko dobili.

— I Pri občinskih volitvah ni nasilja, piše »Domoljub« od 23. IX. »Vsak lahko kandidira, kjer hoče in voli kogar hoče. Saj vidimo, da zlasti učiteljstvo glasuje za protivladno stranko, za katero uradništvo kar povsod divje agitira. Kljub temu nihče od teh ni bil vržen zaradi politike na cesto, nihče ni bil zaradi svojega opozicionalstva preganjan ali prestavljen.

— I Po napadu slovo. Napadena in ranjena učiteljska dvojica, Lojze Zupanc in njegova gospa, sta premeščena iz Skocijana pri Turjaku v Staro Cerkev pri Kočevju. V Skocijani je Zupanc dal pobudo za zidavo novega šol. poslopja, bil je poveljnik gasilske čete in močno poživljal društveno in prosvetno delo. (»Jutro« 22. IX.).

— I Odbor za narodno prosveto, katerega naloga je pobiranje slabih razvad in zablod, pobiranje zastarelih predsodkov ter pospeševanje in širjenje pismenosti in poučevanje najširših ljudskih slojev, — se je osnoval pri ministrstvu prosvete. (»Jutro« 22. IX.).

— I Vzdrževanje šol preide na banovino. Tega niso zadovoljni trgovci. Posebno se jezijo na pasus uredbe, ki se glasi: »Če banovine z dosedanjimi dohodki ne bi mogle shajati, potem smejo uvesti nove doklade na vse državne davke, ki pa jih v mestnih občinah ne smejo pobirati.« »Trgovski list« od 12. IX. dostavlja k temu: Morda nas razvesele še s tem, da bodo dovolili banovinam, da pobi-

Tri stvarci...

Najpoprej jo je dolgo sam preizkušal, župnik Kneipp, preden je dal sladni kavi, pripravljeno po njegovih navodilih, tudi svoje ime, svojo sliko in svoj podpis. To troje pa je še tudi dandanes na vsakem pristnem zavitku

Kneippove sladne kave

rajo posebne doklade tudi za vzdrževanje učiteljev, da pa bo seveda predpisovala učne načrte in nastavljala učitelje še naprej država.

— I Ob smrti ravnatelja Juga se spominja »Jutro« od 27. IX., kako je imel Jug na skupščini Zveze slovenskih učiteljskih društev v Novem mestu dne 7. avg. 1910 ognjevit govor, kjer je rekel: »Prišel bo čas, ko se ne bomo pozdravljali pod črno-žolto, marveč pod belo-modro-rdečo zastavo«. Zaradi teh besed je prišel v disciplinsko preiskavo in začasno ob službo. Govorilo se je, da pridejo v disciplinsko preiskavo tudi vsi prisotni učitelji, ki so burno ploskali. Ker jih je pa bilo okrog tisoč, je disciplinska preiskava le odpadla.

— I Da vzdrževanje šol prevzame banovina komentira »Domoljub« od 23. IX. takole: Prav je, da se je vzelo občinam neznošno šolsko breme, vendar pa naj bi država odstojala banovinam za vzdrževanje šol tudi kakšen finančni vrecel. Tako naj bi se n. pr. banovinska trošarina, nabrana v naši pokrajini, vrnila Sloveniji v celoti, pa bi banovina novo šolsko breme že lahko vzdrževala.

— I O angleški šoli piše v »Politiki« od 13. IX. Pr. Milojevič in dokazuje, da je angleška šola najboljša. Ne natpra sicer učencev z znanjem, pač pa vzgaja karakterje. Šola je bolj svobodna in učitelji znajo zainteresirati učence za snov. Zato pa se učenci šole veselijo.

— I Učitelj odgovarja za življenje učencev. Pred sodiščem v Brnu se je začel proces zaradi znane nesreče s splavom, kjer je utonilo 31 šolskih otrok. Obtožnica očita učiteljem, da so po malomarnosti dopustili preveliko obtežitev splava in da so zato odgovorni za nesrečo. (»Jutro« 17. IX.).

— I Visoke šole za telesno vzgojo so na vseh 26 nemških univerzah, pri nas se ustanavlja šele prva taka šola. (»Slovenski dom« 19. IX.).

— I Atentator na učitelja Einspielerja v Dolu zloglasni Ivan Ogrin je zopet kaznovan zaradi tatvine in napada na orožnike na 1 leto in 3 mesece zapora. (»Slov. narod« od 18. IX.)

Naš glas Mladinska matica

Da razjasnimo vse moreče probleme, da izpolnimo občutljivo praznoto v naši stanovsko-politični literaturi, da se še bolj strnemo pri skupnem, poglobljenem delu, otvarjamo z današnjo številko »Učit. tovariša« novo rubriko — Naš glas.

Hočemo, da postane Naš glas res naš, res izraz naših najglobljih stremeljenj in hotenj. Hočemo, da pri njem sodelujejo vsi tovariši — borci. Hočemo, da se sliši in upošteva Naš glas kot izraz stremeljenja učiteljske avantgarde.

Ustvariti moramo močan učiteljski pokret, enotno učiteljsko fronto, zato hočemo vzajemnih akcij, enotnega nastopa in sodelovanja vseh.

Hočemo resnične poglobitve dela, smotrene usmeritve, racionalne potrošnje energij, vidnih uspehov, resničnega napredka.

Samo propad in smrt prideta sama od sebe, vse drugo je treba ustvariti, priboriti. Zato vstanimo in pristopimo k skupnemu delu, k vzajemni borbi.

Vsi prispevki in dopisi se naj pošiljajo na naslov: Uredništvo »Učit. tovariša« — Naš glas — Ljubljana, Frančiškanska ul. 6/I. Peš.

Učiteljski pravnik

— § V Ročnem katalogu na strani 86, je v odstavku »Kdo lahko prosi za napredovanje I. IX. 1936. iz VIII. in VII. v VII. in VI. skupino« tiskana pomota v letnici. Pravilna letnica je 1933.

Na str. 83. v 3. vrsti II. odstavka se je tudi vrnila pomota in mora biti letnica »1935« in ne »1925«. Prosim, popravite! — V. G.